

TÜRKİYE’de YETENEK MERKEZLİ eğitime geçilmeli

Özel okulların kendine özgü bir model oluşturamamasını MEB’in müfredat sınırlamasına bağlayan Okyanus Kolejleri’nin Kurucusu Orhan Özbek, ABD’den getirdikleri Kariyer Testi ve buna bağlı olarak oluşturdukları kulüplerle müfredat sınırlamasını aştıklarını söylüyor. Özbek, Türkiye’de eğitimin işlevinin artması için yetenek merkezli eğitime geçilmesi gerektiğini söylüyor.

Eğitimde farklı konuların gündeme geldiği bir dönem geçirdik. 19. Milli Eğitim Şurası gerçekleştirildi ve ardından Osmanlıca, değerler eğitimi, ilkokuldan itibaren din dersi gibi bir çok konu tartışıldı. Bu tartışmaları takip edebildiniz mi, tartışmalarla ilgili siz neler düşünüyorsunuz?

Evet, tartışmaları ben de elimden geldiğince bir eğitimci olarak takip etmeye çalıştım. Ancak konuya müfredat açısından yaklaşmak gerekiyor. Milli Eğitim Bakanlığı resmi okullarda belirlediği hedef ve yaklaşımlara uygun bir müfredat programını uygulayabilir. Burada bir sorun görmüyorum. Özel okullara ise kendisine özgü bir müfredatı oluşturma ve bunu uygulama serbestliğinin tanınması gerektiğini düşünüyorum. Yani bir özel okul olarak, bize özgü bir müfredat istiyoruz, Milli Eğitim Bakanlığı’nın müfredatıyla sınırlanmak istemiyoruz. Bu serbestlik söz konusu olduğu zaman eğer ihtiyaç duyuyorsak ve bununla ilgili velilerden de bir talep varsa değerler eğitimi, Osmanlıca’yı, Sümerceyi, Hititçeyi okuturuz, bizim için problem olmaz. Mevcut uygulamaya baktığımızda özel okullar

devlet kontrolünde olduğu için çok etkin olamıyor, eğitimi sürükleyemiyor veya rol model olamıyorlar. Çünkü özel okullar olarak MEB’in belirlediği sınırlara uymak zorundayız. Mesela, biz bir fen lisesi açmaya karar vermiştik. Devletin fen lisesine göre bir müfredatı var. Okulun adını uzun uğraşlar ve görüşmeler sonucunda Fen ve Proje Lisesi olarak yaptık. Nano teknoloji gibi bazı yeni ve çağdaş konuları müfredata uyguladık ve MEB’in onaylanması ile farklı ve kendine özgü bir model ortaya çıkardık. Gönül arzu eder ki, ilkokul ve ortaokulda da aynı serbestliğe sahip olalım ve oralarda da kendimize özgü modelleri hayata geçirelim. Bu serbestlik sağlanırsa inanıyorum ki daha özgün ve farklı eğitim modelleri ortaya çıkacaktır.

“Özel okullar rol model olamıyor” dediniz ama özel okulların yaptığı çalışmalarla, ortaya koyduğu performansla resmi okulları değiştirdiği, dönüştürdüğü şeklinde görüşler de var. Bu görüşe katılıyor musunuz?

Hayır, ben o görüşe katılmıyorum. Özel okullar devlet okullarına öncülük yapamıyor. Başta da söylediğim gibi müfredat bir defa önemli ölçüde sınırlamalar getiriyor. Diyelim ki, bir sınıfınız var, Milli Eğitim size diyor ki, “Buraya 24 öğrenci alacaksınız”. Sonra siz, “Burada revir olsa daha iyi olur” dediğiniz zaman gelip karışıyor.

BU RÖPORTAJDA

- » MEB özel okullara müfredat serbestisi sağlamalı
- » MEB’in başarı kriteri ile özel okulların başarı kriterleri farklı
- » Mesleğe uygun olmayanlar öğretmen yapılmamalı
- » Bilgiye dayalı sınavla üniversiteye öğrenci seçilmesi yanlış
- » Okyanus Kolejleri’nin bu kadar gelişeceğini tahmin etmemiştim

Dolayısıyla kendi binamızda bir duvarı kaldırıp bir duvar koyamıyoruz. Ancak Milli Eğitim'in yaptığı değişiklikler ölçüsünde bir şeyler yapabiliyoruz.

ÖĞRENCİLER KULÜPLERLE MESLEĞE YÖNLENDİRİLİYOR **Sonuçta özel okullar bir işletme ve bu işletmenin başarılı olması gerekiyor. Bunu Milli Eğitim'in kısıtlamalarına rağmen başarabildiğinizi düşünüyorum.**

Milli Eğitim için başarı kriteri veya başarı paradigmaları neyse onları biz kabul etmiyoruz. Mesela, MEB'e göre bir öğrenci matematiği çok iyi biliyorsa, feni çok iyi öğrendiyse başarılıdır. Bunlar çok dar alanda bazen işine yarayacak, bazen de işine yaramayacak başarılarıdır. Milli Eğitim kazanım odaklıdır, ama sadece akademik kazanıma odaklanır. Ancak öğrenciye dürüstlük, estetik ve sevecen olmak kazanımlarını da vermek gerekir. Kazanımlar yetenek boyutluysa anlamlıdır. Biz, Okyanus Kolejleri'nde yetenek merkezli bir eğitim uygulamaya çalışıyoruz. Özellikle geçtiğimiz yıl bu eğitime yoğunlaştık, bu yıl daha da yoğunlaştıracamız. ABD patentli 71 sorudan oluşan bir kariyer belirleme testimiz var. Bu testin sonucuna göre, öğrencinin en iyi yapabileceği 900 mesleği sıralayıp, kendisine veriyoruz.

Bu test, kaç yaşlarındaki çocuklara uygulanıyor?

Ortaokul sondan lise sona kadar uygulanabiliyor. Biz ortaokul 3'te veya lise 1,2 ve 3'te uyguluyoruz.

Böylece süreci de kontrol ediyorsunuz.

Bizim amacımız da süreci kontrol ederek ilerlemek. Ortaokulda öğrencimizin mesleğini tam belirleyelim, sonra kendisini uygun biçimde yönlendireceğiz.

Peki, okuldaki eğitimi test sonuçlarına göre nasıl adapte ediyorsunuz?

İşte burada önümüzdeki tek engel yine müfredat. Biz de bu müfredat engelini aşmak için kulüpler kurduk. Mesela, öğrenci diplomat olacaksa diplomasi kulübünü, mimar olacaksa mimarlık kulübünü seçmesini istiyoruz. Lise son sınıfa geldiği zaman da uluslararası ilişkiler veya diplomasiye en uygun bölüm neyse oraları seçmesini, oralara hazırlanmasını öneriyoruz.

O zaman kulüpler siz de ağırlıklı bir zaman dilimine tekabül ediyor.

Tabii, 70 tane kulübümüz var. Çocuklarımız kendilerine en uygun kulüpleri seçiyorlar ve orada eğitiliyorlar. Dolayısıyla öğrenciler, hobilerini de arzu ettikleri alanı da okulun içinde gerçekleştirmeye çalışıyor. Zaten başka bir zamanı da yok, sabahdan akşama kadar okulda çocuk.

DERS KADAR OYUN DA ÖNEMLİ

Eğitim aslında sınırları da zorlayan bir alan. Yani hem fiziki anlamda hem de duygusal anlamda da bu şekilde yönelim var. Eğitim artık dört duvar arasından çıkıyor.

Okula giden öğrenci, sadece bir şey öğrenmek için gelmiyor. Kendisini ispatlamak, arkadaşlar edinmek, çevre edinmek, oynamak için geliyor. En çokta oynamak ve öğrenmek için geliyor. O sebeple çocuğun mutlaka okulda oynaması lazım. Tam gün eğitim yapıyorsanız, mutlaka çocuğa oyun alanları açmanız gerekiyor. Biz de bu ihtiyaç sebebiyle çocuklarımıza kulüplerle oyun alanları açtık. Sadece beden eğitimi ve resim dersleriyle

yetinmedik. Ayrıca bu kulüplerde daha çok oynayacağı, daha çok eğleneceği, deşarj olacağı alanlar da açtık. Öğrencinin bir oynama ihtiyacı vardır. Eğer onu doyurursanız rahat rahat ders dinler ama ihtiyacını karşılamazsanız ders dinlemesi de çok zordur.

ÖĞRETMEN SEÇİMİNDE TİTİZ DAVRANIYORUZ **Öğretmen seçiminizi nasıl gerçekleştiriyorsunuz?**

Avrupa'da üniversitelerde iyi öğretmen yetişiyor. Çünkü öğretmenlik mesleğine uygun olmayan kişileri bu okullara almıyorlar. ABD'de de aynıdır. Diyelim ki, bir öğrenci, öğretmen olmak için başvuruyor. Bunun üzerine üniversite, öğrencinin ilkökul ve ortaokul öğretmenlerinden mesleğe uygun olup olmadığına dair bilirkişi raporu istiyor. Öğrenci, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeteneğe sahip mi değil mi öğrenmek istiyorlar. Eğer uygunsa üniversiteye kabul ediyorlar.

Türkiye'de ise öyle değil. Çünkü biz de öğrenci puanına göre meslek seçiyor, ilgi alanına göre değil. Dolayısıyla sevmese de öğretmenlik okuyor ve tam anlamıyla öğretmen olarak yetişmeden de mezun oluyor. Mesela biz Okyanus Kolejleri'ne öğretmen alırken birkaç aşamadan sonra karar veriyoruz. Bölüm başkanlarımız, öğretmen adayına ders anlattırıyorlar, sorular soruyorlar, testlerden geçiriyorlar.

MİLLİ EĞİTİM'İN OKULLARI MÜKEMMEL DE OLSA DERSHANE TALEBİ OLUR

Özel okul sektöründeki bir büyümeden bahsedebilir miyiz?

Özel okulların oranı bundan 10 sene önce yüzde 1-2 civarındaydı. Geçen sene yüzde 2,5'e kadar çıktı. Fakat dershanelerin kapanacak olması söylentileri üzerine özel okula bir hayli yönelen olduğunu görüyoruz.

OKYANUS ÜNİVERSİTESİ FARKLI OLACAK

Okyanus olarak üniversiteye doğru gidişiniz var mı? Bu konudaki planlarınız nedir?

İnşallah. Okyanus Üniversitesi'ni açacağız. Vakfımızı kurduk, müracaatımızı yapmadık, inşallah yakın zamanda da müracaatımızı yapacağız. Ben Sosyal Bilimler üzerine bir üniversite düşünüyorum. Kimi üniversitelerde hem mühendislik, hem tıp, hem de sosyal bilimler var, bunları doğru bulmuyorum. Üniversitenin alanının belli olması lazım.

Özel okullukluk bundan sonra çok güçlü olarak devam edecek. Özellikle dershanelerin kapanmasıyla temel liseler açılacak, eğer onları da özel okullar kategorisinde sayarsak, dershanecilik biraz yön değiştirecek ve okula kayacak. Artık liseler ve özel okullar öğrencileri son sınıfta hem üniversiteye hazırlamış olacak, hem de lise eğitimi vermiş olacak. Ben bunu doğru buluyorum, böyle olması lazım. "Eğer Milli Eğitim ciddi eğitim yapsaydı, dershaneler olmazdı" diyor ya; böyle bir şey yok. Milli Eğitim'in bütün okulları mükemmel de olsa yine dershane talebi olur. Çünkü birbirinden iyi okullar var. Dershane ihtiyacı Milli Eğitim'in okulları

kötü olduğu için doğmuş değildir. Öğrenciler, üniversitelerde daha iyi bölümlere girmek istiyorlar. Üniversite giriş sınavları ise bir baraj sınavı değil, bir sıralama sınavı. Bilgiye dayalı bir sınavla üniversiteye öğrenci almak son derece yanlış bir şey. Türkiye'deki lise son sınıf öğrencilerine Okyanus Kolejleri'nde uyguladığımız gibi, yetenek, kişilik ve ilgi testi uygulanmalı. Böylece öğrencilerin her birinin ilgisi, yeteneği, kişiliğinin hangi mesleğe uygun olduğu ortaya çıkacaktır. Diyelim ki şu öğrenci mimar olacak, şu mühendis olacak, şu hukukçu olacak, şu doktor, şu hakim olacak. Bütün bu veriler ortaya çıkacak, bunlar da üniversitelere verilecek. Üniversite de bakacak kendisine en uygun kriterleri hangi öğrenciler taşıyorsa o öğrencileri üniversiteye davet edecek.

BÜYÜMEK İÇİN PLAN KURMAM, SİSTEM KURARIM Nasıl bir yöneticisiniz? Nasıl karar alırsınız? Prensipleriniz nelerdir?

Benim kafamda çok sayıda öğrenci ve kampüse ulaşma düşüncesi yoktur. Sadece tek bir şeye odaklanırım, sistem kurarım, nerede açık varsa onu kapatırım. Tüm bunların sonucunda bir bakarım büyümüşüz. Mesela daha önce Kültür Dersaneleri'nde de böyle olmuştur. Kafamda ne para kazanmak, ne çok öğrenci, ne çok dersane düşüncesi vardı. Durmadan sistem kurdum ve bir baktım ki şubelerimiz çoğalmış. Okyanus Kolejleri'nde de aynı durumu yaşıyorum şu anda.

Okyanus Kolejleri'nin gelişmesinden memnun musunuz? Kuruluştaki düşünceniz ile şu andaki düşünceniz arasında ne kadar bir fark var? Bundan sonra nasıl bir gelişim planlıyorsunuz?

2004 yılında Okyanus Kolejleri'ni kurduğum zaman özel okullara karşı biraz mesafeliydim. Özel okul açmayı kendime şöyle kabul ettirdim. Dedim ki ben burada eğer bir özel okul açacaksam eş zamanlı kendi memleketimde de bir okul açacağım ve devlete hibe edeceğim. Dolayısıyla Okyanus Kolejleri ile aynı tarihte Van'ın Özalp ilçesinde de "Ağabey Özbey Lisesi" isminde bir lise açtım. Sonrasında Okyanus Kolejleri, gelişmeye başladı. Ben bu kadar gelişeceğini tahmin etmiyordum. Şu anda 14 kampüsümüz var. Özellikle önümüzdeki sene 6 yeni kampüs

OKYANUS KOLEJLERİ'NİN FON İHTİYACI YOK

Her hangi bir fon ile görüşme yapıyor musunuz?

Bu konuda bize çok talep oldu, ama ben şahsen Okyanus Kolejleri'ni fona devredebilmemiz için hazır olduğumuzu düşünmüyorum. Okyanus Kolejleri'nin çok daha güçlü bir yere gelmesi lazım. Okyanus Kolejleri, önemli bir değer. Dolayısıyla tamamen her şeyin bu yönetimin elinde kalacağı, yeni bir ortağın, kurumun misyonuna ve vizyonuna zarar veremeyeceği bir ortaklık oranıyla olabilir. Ama Okyanus Kolejleri, henüz buna ihtiyaç hissetmiyor, yani bir fon ihtiyacımız yok.

daha eklenecek ve 20 kampüse çıkmış olacağız. Bu 20 kampüste de toplam 80 tane okulumuz olacak.

Ne kadar öğrenciye ulaşmayı hedefliyorsunuz?

Şu an 8 binin üzerinde öğrencimiz var. Önümüzdeki yıl için 15 bin öğrenciyi hedefliyoruz.

Yatırımlarınızı öz kaynaklarınızla mı yapıyorsunuz?

Okulların tamamı bize ait değil. Kimisini kendimiz yapıyoruz, kimisinin de projelerini biz çiziyoruz; ancak yatırımcıya yaptırıyoruz. Mesela şu an 6 tane okul yapılıyor; 4'ünü yatırımcılar yapıyor, ikisini biz öz kaynaklarımızla yapıyoruz.